

Primjeri vrednovanja u nastavi prirode i društva u 3. razredu pomažu učiteljima da što uspješnije prate i vrednuju učenike tijekom poučavanja.

U materijalu *Primjeri vrednovanja u nastavi prirode i društva u 3. razredu*:

- razrađeni su **primjeri vrednovanja** prema **kurikulumskom krugu poučavanja**
- **polazište** za planiranje vrednovanja jesu **odgojno-obrazovni ishodi** iz kurikuluma prirode i društva u 3. razredu.
- za svaki ishod definirani su **odgojno-obrazovni ishodi nastavnih aktivnosti**
- prema odgojno-obrazovnom ishodu nastavne aktivnosti opisani su **primjeri različitih alata i metoda vrednovanja**
- navedene su **udžbeničke jedinice** iz udžbenika *Istražujemo naš svijet 3* vezane za odgojno-obrazovne ishode aktivnosti.

Napisala: Marijana Andrišek, mag.prim.educ., izvrsna savjetnica

SADRŽAJ

1. Promatranje učenika

Snalaženje u prostoru - Strane svijeta, str. 8. i 9.

2. Izlazna kartica

Nastanak i primjena zemljovida - Zemljovid ili zemljopisna karta, str. 18. i 19.

3. Rubrika

Istražujemo svijet koji nas okružuje - Tri stanja tvari, str. 38. i 39.

4. Lista pojmova

Moje tijelo i zdravlje - Ljudsko tijelo, str. 46. i 47.

5. Lista provjere

Snalaženje u vremenu - Stoljeće i tisućljeće, str. 58. i 59.

6. Anegdotski zapis

Snalaženje u vremenu – Znamenite osobe našeg zavičaja, str. 64. i 65.

7. KWL- tablica

Ja i drugi u zajednici - Prava, dužnosti i pravila u zajednici, str. 68. i 69.

8. Individualna skala za procjenu

Ja i drugi u zajednici - Odgovorno trošenje novca i štednja, str. 76. i 77.

9. Strip

Živa priroda - Međuovisnost biljaka i životinja, str. 102. i 103.

10. Rubrika

Živi svijet - Živa bića voda u zavičaju, str. 116. - 119.

11. Check lista (skupna skala za procjenu)

Energija - Obnovljivi izvori energije, str. 112. i 113.

Primjeri vrednovanja u nastavi prirode i društva

Istražujemo naš svijet 3

Broj	Odgojno-obrazovni ishod	Odgojno-obrazovni ishod nastavne aktivnosti	Vrednovanje	Tema, udžbenička jedinica i stranica u udžbeniku
1.	PID OŠ B.3.4. Učenik se snalazi u prostoru, tumači plan mjesta i kartu zavičaja, izrađuje plan neposrednog okružja i zaključuje o povezanosti prostornih obilježja zavičaja i načina života ljudi. PID OŠ A.3.3. Učenik zaključuje o organiziranosti lokalne zajednice, uspoređuje prikaze različitih prostora.	Učenik određuje glavne i sporedne strane svijeta u prostoru i na geografskoj karti.	Promatranje učenika	Snalaženje u prostoru Strane svijeta, 8. i 9. str.
2.	PID OŠ A.3.3. Učenik zaključuje o organiziranosti lokalne zajednice, uspoređuje prikaze različitih prostora. PID OŠ B.3.4. Učenik se snalazi u prostoru, tumači plan mjesta i kartu zavičaja, izrađuje plan neposrednoga okružja i zaključuje o povezanosti prostornih obilježja zavičaja i načina života ljudi.	Učenik čita geografsku kartu objašnjavajući tumač znakova (ceste, prometnice, naselja...) te reljefne oblike (nizine, uzvisine, vode, otok, poluotok...).	Izlazna kartica	Nastanak i primjena zemljovida Zemljovid ili zemljopisna karta, 18. i 19. str.
3.	PID OŠ A.3.1. Učenik zaključuje o organiziranosti prirode.	Učenik istražuje i zaključuje o različitim svojstvima i stanjima vode.	Rubrika	Istražujemo svijet koji nas okružuje Tri stanja tvari, 38. i 39. str.

	PID OŠ A.B.C.D.3.1. Učenik uz usmjeravanje objašnjava rezultate promatranja prirode, prirodnih i/ili društvenih pojava i/ili različitih izvora informacija.			
4.	PID OŠ A.3.1. Učenik zaključuje o organiziranosti prirode.	Učenik imenuje organe tijela i objašnjava njihovu povezanost u funkcionalnu cjelinu (organizam).	Lista pojmova	Moje tijelo i zdravlje Ljudsko tijelo, 46. i 47. str.
5.	PID OŠ A.3.2. Učenik prikazuje vremenski slijed događaja i procjenjuje njihovu važnost.	Učenik objašnjava na lenti vremena pojmove stoljeće i tisućljeće te smješta godine na nju.	Lista provjere	Snalaženje u vremenu Stoljeće i tisućljeće, 58. i 59. str.
6.	PID OŠ C.3.1. Učenik raspravlja o ulozi, utjecaju i važnosti zavičajnoga okružja u razvoju identiteta te utjecaju pojedinca na očuvanje baštine.	Učenik navodi znamenite osobe svoga zavičaja. Opisuje njihov doprinos i smješta ih na lentu vremena.	Anegdotski zapis	Snalaženje u vremenu Znamenite osobe našeg zavičaja, 64. i 65. str.
7.	PID OŠ C.3.2. Učenik raspravlja o utjecaju prava i dužnosti na pojedinca i zajednicu.	Razlikuje prava, dužnosti i pravila u zajednici te navodi primjere prihvatljivog ponašanja.	KWL -tablica	Ja i drugi u zajednici Prava, dužnosti i pravila u zajednici, 68. i 69. str.
8.	PID OŠ C.3.3. Učenik povezuje prirodno i društveno okružje s gospodarstvom zavičaja.	Učenik objašnjava razliku između želja i potreba te što znači odgovorno trošiti i štedjeti novac.	Individualna skala za procjenu	Ja i drugi u zajednici Odgovorno trošenje novca i štednja, 76. i 77. str.
9.	PID OŠ A.3.1. Učenik zaključuje o organiziranosti prirode. PID OŠ B.3.2. Učenik zaključuje o promjenama i odnosima u prirodi te međusobnoj ovisnosti živih bića i	Učenik objašnjava međuovisnost žive prirode te utjecaj čovjeka na promjene.	Strip	Živa priroda Međuovisnost biljaka i životinja, 102. i 103. str.

	prostora na primjerima iz svoga okoliša.			
10.	<p>PID OŠ B.3.2. Učenik zaključuje o promjenama i odnosima u prirodi te međusobnoj ovisnosti živih bića i prostora na primjerima iz svoga okoliša.</p> <p>A.B.C.D.2.1. Učenik uz usmjeravanje objašnjava rezultate promatranja prirode, prirodnih i/ili društvenih pojava i/ili različitih izvora informacija.</p>	Učenik prepoznaje i imenuje biljni i životinjski svijet voda tekućica te objašnjava važnost vode za njihov život. Opisuje važnost zaštite vode tekućice kao staništa.	Rubrika	<p>Živi svijet u vodama</p> <p>Vode tekućice i živi svijet u njima, 114. - 117. str.</p>
11.	PID OŠ D.3.1. Učenik opisuje različite primjere korištenja, prijenosa i pretvorbe energije na temelju vlastitih iskustava.	Učenik razlikuje obnovljive od neobnovljivih izvora energije te objašnjava koja prirodna obilježja zavičaja pružaju mogućnost za obnovljive izvore energije.	Chek lista (skupna skala za procjenu)	<p>Energija</p> <p>Obnovljivi izvori energije, 112. i 113. str.</p>

1. Promatranje učenika

Snalaženje u prostoru - Strane svijeta, 8. i 9.

Promatranje učenika omogućuje vrijedne informacije o napretku učenika i strategijama koje koriste za učenje. Važno je da tijekom promatranja učitelj/učiteljica bilježi podatke, a učenici moraju biti upoznati s kriterijima promatranja i dobiti povratnu informaciju.

Odgojno-obrazovni ishod: PID OŠ B.3.4.; PID OŠ A.3.3.-

Odgojno-obrazovni ishod nastavne aktivnosti: Učenik određuje glavne i sporedne strane svijeta u prostoru i na geografskoj karti.

Tijek aktivnosti: Učitelj/učiteljica govori stranu svijeta koju učenici trebaju pokazati, ili se prema njoj okrenuti.
Isto tako na zidnoj geografskoj karti trebaju odrediti glavne i sporedne strane svijeta.

Nakon aktivnosti: Učitelj/učiteljica daje povratnu informaciju promatranim učenicima o njihovoj učinkovitosti.

2. Izlazna kartica

Nastanak i primjena zemljovida - Zemljovid ili zemljopisna karta, 18. i 19.

Izlazna kartica sadržava pitanja koja se mogu oblikovati kao nastavni listić ili u nekom digitalnom alatu. Rezultati izlazne kartice daju podatke o tome jesu li učenici razumjeli temu, je li potrebna pomoć cijelom razredu ili samo nekim učenicima.

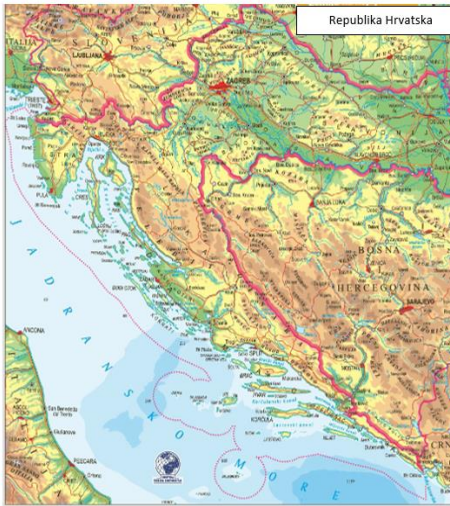
Odgojno-obrazovni ishod: PID OŠ A.3.3.; PID OŠ B.3.4.

Odgojno-obrazovni ishod nastavne aktivnosti: Učenik čita geografsku kartu objašnjavajući tumač znakova (ceste, prometnice, naselja...) te reljefne oblike (nizine, uzvisine, vode, otok, poluotok...).

Tijek aktivnosti: Učenici rješavaju listić prema zadatcima.

Izlazna kartica

1. Što je geografskoj karti označeno plavom bojom _____
2. Koje je najveće naselje u tvom zavičaju? _____
3. Zaokruži ime jedne planine.
4. Podcrtaj imena dvaju gradova koja su spojena željezničkom prugom. |



Republika Hrvatska

Nakon aktivnosti: Učitelj/učiteljica može na pametnoj ploči projicirati riješenu izlaznu karticu ili može govoriti rješenja zadataka, a učenici sami provjeravaju koliko su točno riješili i daju povratnu informaciju učitelju/učiteljici.

Učenike koji su točno riješili, ne treba propustiti pohvaliti, a sa učenicima koji su griješili može se povesti kratak razgovor, naprimjer: Zašto si mislio da je to odgovor? Što bi sada učinio? Ovaj puta si se trudio naučiti, ali možeš još bolje.

3. Rubrika Istražujemo svijet koji nas okružuje - Tri stanja tvari, 38. i 39.

Rubrika je alat koji se izrađuje prema odrednicama: elementi i kriteriji vrednovanja.
Zahtjevniji je za izdrabu, ali je uz male korekcije primjenjiv i prilikom vrednovanja naučenoga.
Zbog toga je alat rubrika učinkovita za vrednovanje na kraju neke teme ili nekih kompleksnijih zadataka.

Odgojno-obrazovni ishod: PID OŠ A.3.1.; PID OŠ A.B.C.D.3.1.-

Odgojno-obrazovni ishod nastavne aktivnosti: Učenik istražuje i zaključuje o različitim svojstvima i stanjima vode.

Tijek aktivnosti: Učitelj/učiteljica upoznaje učenike s elementima i kriterijima vrednovanja u rubrici.

Rubrika u vrednovanju kao učenje

		RAZINA OSTVARENOSTI		
		Jako sam zadovoljan/ zadovoljna	Zadovoljan sam/zadovoljna	Mogu bolje
ELEMENTI VREDNOVANJA	Svojstva vode	Sudjelovao/sudjelovala sam u izvođenju pokusa i mogu nabrojati svojstva vode.	Sudjelovao/sudjelovala sam u izvođenju pokusa i mogu nabrojati 2 svojstva vode.	Trebao/trebala sam pomoć u izvođenju pokusa i mogu nabrojati 2 svojstva vode.
	Oblik vode	Sudjelovao/sudjelovala sam u izvođenju pokusa i mogu objasniti mijenjanje oblika vode.	Sudjelovao/sudjelovala sam u izvođenju pokusa i mogu odgovoriti na pitanja o mijenjaju oblika vode.	Trebao/trebala sam pomoć u izvođenju pokusa i mogu odgovoriti na neka od pitanja o mijenjaju oblika vode.
	Stanja vode	Sudjelovao/sudjelovala sam u izvođenju pokusa i znam objasniti sva tri stanja vode.	Sudjelovao/sudjelovala sam u izvođenju pokusa i znam nabrojati sva tri stanja vode.	Trebao/trebala sam pomoć u izvođenju pokusa i mogu odgovoriti na neka od pitanja o stanju vode.
	Kruženje vode u prirodi	Mogu samostalno objasniti kruženje vode u prirodi.	Mogu samostalno opisati kruženje vode u prirodi.	Mogu odgovoriti na pitanja o kruženju vode u prirodi.

Rubrika u vrednovanju naučenoga

		RAZINA OSTVARENOSTI		
		3	2	1
ELEMENTI VREDNOVANJA	Svojstva vode	Sudjeluje u izvođenju pokusa i može nabrojati svojstva vode.	Sudjeluje u izvođenju pokusa i može nabrojati 2 svojstva vode.	Treba pomoć u izvođenju pokusa i može nabrojati 2 svojstva vode.
	Oblik vode	Sudjeluje u izvođenju pokusa i može objasniti mijenjanje oblika vode.	Sudjeluje u izvođenju pokusa i može odgovoriti na pitanja o mijenjaju oblika vode.	Treba pomoć u izvođenju pokusa i može odgovoriti na neka od pitanja o mijenjaju oblika vode.
	Stanja vode	Sudjeluje u izvođenju pokusa i može objasniti sva tri stanja vode.	Sudjeluje u izvođenju pokusa i može nabrojati sva tri stanja vode.	Treba pomoć u izvođenju pokusa i može odgovoriti na neka od pitanja o stanju vode.
	Kruženje vode u prirodi	Učenik samostalno objašnjava kruženje vode u prirodi.	Učenik samostalno opisuje kruženje vode u prirodi.	Učenik odgovara na pitanja o kruženju vode u prirodi.

Vrednovanje: odličan - 9 bodova; vrlo dobar - 8 bodova; dobar - 6 i 7 bodova; dovoljan - 5 bodova

Nakon aktivnosti: Učenik se prema rubrici samovrednuje i objašnjava svoje vrednovanje.

4. Lista pojmova

Moje tijelo i zdravlje - Ljudsko tijelo, 46. i 47.

Lista pojmova služi da učenici navedu određeni broj pojmova koje su tijekom nastave usvojili, razumjeli i znaju ih primijeniti. Tako se brzo i učinkovito dobije povratna informacija o razini znanja.

Odgojno-obrazovni ishod: PID OŠ A.3.1.

Odgojno-obrazovni ishod nastavne aktivnosti: Učenik imenuje organe tijela i objašnjava njihovu povezanost u funkcionalnu cjelinu (organizam).

Tijek aktivnosti: Učitelj/učiteljica daje zadatak: Zapišite u bilježnicu sedam organa koje ste tijekom sata usvojili i možete ih objasniti i navesti njihovu povezanost u našem tijelu.

Nakon aktivnosti: Učenici čitaju što su zapisali. Učitelj i ostali učenici daju povratnu informaciju i eventualno postavljaju neko pitanje za pojašnjenje napisanoga.

5. Lista provjere

Snalaženje u vremenu - Stoljeće i tisućljeće, 58. i 59.

Lista provjere ima najmanje tri rečenice kojima je iskazano određeno znanje, vještina ili stav. Ima uvijek samo dvije tvrdnje. Služi za samoprocjenu.

Odgojno-obrazovni ishod: PID OŠ A.3.2.

Odgojno-obrazovni ishod nastavne aktivnosti: Učenik objašnjava na lenti vremena pojmove stoljeće i tisućljeće te smješta godine na nju.

Tijek aktivnosti: Učenici dobiju listu provjere i trebaju staviti znak + u stupac koji odgovara tvrdnji njihova znanja ili vještine.
Učitelj/učiteljica može pročitati tvrdnje s liste zbog eventualnog pojašnjavanja.

	DA	NE
Znam što je stoljeće.		
Znam što je tisućljeće.		
Znam smjestiti godine na lentu vremena.		

Nakon aktivnosti: Učitelj/učiteljica može pokupiti liste i pogledati kako su učenici odgovorili ili mogu učenici pročitati i obrazložiti svoje odgovore.

6. Anegdotski zapis

Snalaženje u vremenu –

Znamenite osobe našeg zavičaja, 64. i 65.

Anegdotski zapis je kratak zapis o nekom događaju. Sadrži datum, vrijeme, sudionike i kratak opis situacije. Može biti objektivna ili subjektivna.

Odgojno-obrazovni ishod: PID OŠ C.3.1.

Odgojno-obrazovni ishod nastavne aktivnosti: Učenik navodi znamenite osobe svoga zavičaja. Opisuje njihov doprinos i smješta ih na lentu vremena.

Tijek aktivnosti: Učenik piše kratki zapis o nekom događaju iz života znamenite osobe svoga zavičaja.
Događaj može biti i izmišljen, ali ne smije izlaziti iz konteksta vremena u kojemu je osoba živjela.

Nakon aktivnosti: Učenici čitaju uradak, daju komentare i povratnu informaciju.

7. KWL- tablica Ja i drugi u zajednici - Prava, dužnosti i pravila u zajednici, 68. i 69.

KWL-tablica je koristan alat za ponavljanje već naučenih sadržaja i motivacija za učenje novih. Tablica sadržava tri stupca koja učenici popunjavaju, a može se dodati i četvrti stupac u kojega učenici upisuju: *Kako i gdje mogu naučiti više?*

Odgojno-obrazovni ishod: PID OŠ C.3.2.

Odgojno-obrazovni ishod nastavne aktivnosti: Razlikuje prava, dužnosti i pravila u zajednici te navodi primjere prihvatljivog ponašanja.

Tijek aktivnosti: Učenici na početku aktivnosti upisuju u prva dva stupca.
Učitelj/učiteljica prati što su napisali.
Može se ukratko prokomentirati što su napisali.

Što znam?	Što želim naučiti?	Što sam naučio?	Kako i gdje mogu naučiti više?

Nakon aktivnosti: Učenici popunjavaju treći stupac. Učitelj/učiteljica može provjeriti što su učenici napisali, a učenici mogu pročitati odgovore. Potrebno je razgovarati o naučenome.

8. Individualna skala za procjenu Ja i drugi u zajednici - Odgovorno trošenje novca i štednja, 76. i 77.

Skale za procjenu imaju tri i više razina ostvarenosti. **Individualne skale** odnose se samo na jednog učenika, a ovisno o tome koliko učenika učitelj/učiteljica želi pratiti, toliko individualnih skala koristi.

Odgojno-obrazovni ishod: PID OŠ C.3.3.

Odgojno-obrazovni ishod nastavne aktivnosti: Učenik objašnjava razliku između želja i potreba te što znači odgovorno trošiti i štedjeti novac.

Tijek aktivnosti: Učitelj/učiteljica prati nekoliko učenika i njihov rad i bilježi u skalu za svakog učenika.

UČENIK	DA	NE	NIJE SIGURAN/SIGURNA
Može objasniti što su želje, a što potrebe.			
Zna dati primjer odgovornog trošenja novca.			
Može objasniti važnost štednje.			

Nakon aktivnosti: Učitelj/učiteljica daje povratnu informaciju učenicima.

9. Strip

Živa priroda - Međuovisnost biljaka i životinja, 102. i 103.

Strip je slikovno-tekstualni način obrade i bilježenja sadržaja. Podatci se organiziraju u nizu kućica. Strip treba početi od uzroka nekog događaja, prikazati njegov tijek i posljedicu.

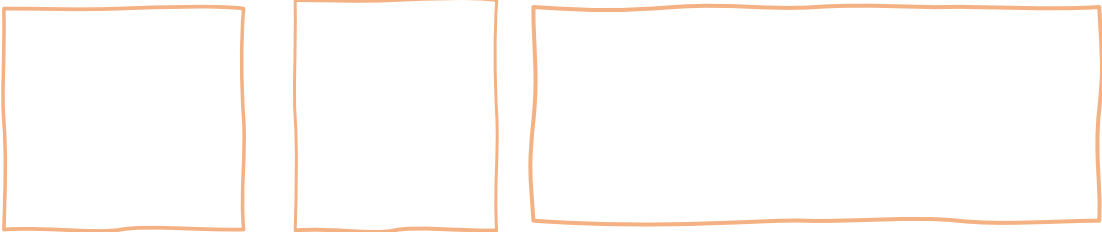
Odgojno-obrazovni ishod: PID OŠ A.3.1.; PID OŠ B.3.2.

Odgojno-obrazovni ishod nastavne aktivnosti: Učenik objašnjava međuovisnost žive prirode te utjecaj čovjeka na promjene.

Tijek aktivnosti: Učenici dobiju list na kojemu je napisan problem.
Mogućnosti daljnjih događaja i njihove posljedice trebaju prikazati stripom.

STRIP

Zbog prejake Sunčeve topline, sva je trava na Zemlji uvenula...



The image shows a template for a comic strip. It consists of a rectangular frame containing the text 'STRIP' and a starting sentence: 'Zbog prejake Sunčeve topline, sva je trava na Zemlji uvenula...'. Below the text are three empty rectangular boxes, each outlined in orange, intended for students to draw the scenes of the comic strip.

Nakon aktivnosti: Učenici svoje stripove stavljaju na razredni pano i razgovaraju dajući jedni drugima povratnu informaciju. Povratnu informaciju može dati i učitelj/učiteljica.

10. Rubrika

Živi svijet - Živa bića voda u zavičaju, 116. - 119.

Rubrika je alat koji se izrađuje prema odrednicama: elementi i kriteriji vrednovanja.

Zahtjevniji je za izradbu, ali je uz male korekcije primjenjiv i prilikom vrednovanja naučenoga. Zbog toga je alat rubrika učinkovita za vrednovanje na kraju neke teme ili nekih kompleksnijih zadataka.

Odgojno-obrazovni ishod: PID OŠ B.3.2.; PID OŠ A.B.C.D.3.1.

Odgojno-obrazovni ishod nastavne aktivnosti: Učenik prepoznaje i imenuje biljni i životinjski svijet voda tekućica te objašnjava važnost vode za njihov život. Opisuje važnost zaštite vode tekućice kao staništa.

Tijek aktivnosti: Učitelj/učiteljica upoznaje učenike s elementima i kriterijima vrednovanja u rubrici.

Rubrika u vrednovanju za učenje

		RAZINA OSTVARENOSTI		
		IZVRSNO	DOBRO	TREBA BOLJE
ELEMENTI VREDNOVANJA	Biljke voda tekućica	Prepoznaje i imenuje najmanje 4 biljke.	Prepoznaje i imenuje najmanje 3 biljke.	Prepoznaje i imenuje najmanje 2 biljke.
	Životinje voda tekućica	Prepoznaje i imenuje najmanje 5 životinja.	Prepoznaje i imenuje najmanje 4 životinje.	Prepoznaje i imenuje najmanje 3 životinje.
	Važnost vode tekućice	Samostalno objašnjava važnost vode tekućice za biljni i životinjski svijet.	Uz pomoć može objasniti važnost vode tekućice za biljni i životinjski svijet.	Odgovara na pitanja o važnosti vode tekućice za biljni i životinjski svijet.
	Zaštita vode tekućice	Daje najmanje tri primjera kako zaštititi vodu tekućicu od štetnih utjecaja.	Daje najmanje dva primjera kako zaštititi vodu tekućicu od štetnih utjecaja.	Uz pomoć pitanja može navesti jedan primjer kako zaštititi vodu tekućicu od štetnih utjecaja.

Nakon aktivnosti: Učitelj/učiteljica prema rubrici vrednuje učenike i obrazlaže im svoje vrednovanje.

Rubrika koja služi kod vrednovanja za učenje, može poslužiti i kao rubrika za vrednovanje naučenoga. Ako razine ostvarenosti prikažemo bodovima, dobit ćemo kriterije za ocjene kao što je napravljeno u prethodnom primjeru vrednovanja rubrikom.

11. Check lista (skupna skala za procjenu)

Energija - Obnovljivi izvori energije, 112. i 113.

Check lista (skupna skala za procjenu) ima tri razine ostvarenosti. Služi za praćenje svih učenika. Upisuje se razina ostvarenosti za svakog učenika i za svaku komponentu koju je učitelj naveo u check listi.

Odgojno-obrazovni ishod: PID OŠ D.3.1.

Odgojno-obrazovni ishod nastavne aktivnosti: Učenik razlikuje obnovljive od neobnovljivih izvora energije te objašnjava koja prirodna obilježja zavičaja pružaju mogućnost za obnovljive izvore energije.

Tijek aktivnosti: Učitelj/učiteljica upoznaje učenike sa elementima koje će pratiti pa za vrijeme aktivnosti promatra učenike i bilježi u listu predviđenim slovom.

I-izvrsno D-dobro P-uz pomoć			
Ime i prezime	Razlikuje obnovljive izvore energije od neobnovljivih.	Objašnjava važnost korištenja obnovljivih izvora energije.	Navodi prirodna obilježja zavičaja koja pružaju mogućnost za obnovljive izvore energije.
Učenik A			
Učenik B			
Učenik C			

Nakon aktivnosti: Učitelj/učiteljica daje povratnu informaciju o praćenim aktivnostima i učinkovitosti učenikovog rada.